

Ellen Isaksson

046-359 76 13

ellen.isaksson@lund.se

Riktlinjer gällande Idéburet offentligt partnerskap för kultur- och fritidsnämnden

Samverkansformen Idéburet offentligt partnerskap (IOP)

Samverkan mellan offentlig och idéburen sektor har alltid funnits i olika former. I takt med att samhället förändras utvecklas även samverkansformerna mellan parterna för att gemensamt kunna möta aktuella samhällsutmaningar.

Sedan 2008 har det funnits en nationell överenskommelse mellan offentlig och idéburen sektor (numer under namnet NOD) som legat till grund för både regionala och lokala överenskommelser. I januari 2019 antog fullmäktige för Lunds kommun *Överenskommelse mellan Lunds kommun och idéburen sektor* med syfte att stärka och utveckla dialogen och samverkan mellan parterna.

Parallellt med utvecklingen av överenskommelser mellan offentlig och idéburen sektor har en ny samverkansform tagit form sedan 2010, Idéburet offentligt partnerskap (IOP). IOP-överenskommelser finns idag inom flera områden runt om i hela Sverige. En IOP-överenskommelse skrivs mellan offentlig och idéburen sektor där parterna ingår ett partnerskap för att tillsammans lösa en begränsad och gemensamt definierad samhällsutmaning.

Lund har legat i framkant regionalt med att teckna IOP-överenskommelser och 2017 antog Socialnämnden i Lunds kommun riktlinjer för IOP utifrån deras verksamhet. Sedan dess har *Överenskommelsen mellan Lunds kommun och idéburen sektor* tillkommit, samt kom regeringen med ett betänkande och stödmaterial för IOP 2019. Utifrån detta, samt en utveckling där kultur- och fritidsnämndens verksamhet alltmer berörts i frågor om IOP, finns ett behov av förvaltnings specifika riktlinjer inom kultur- och fritids verksamhetsområden.

Dessa riktlinjer för IOP ska ses som ett led i kultur- och fritidsnämndens arbete att utveckla samverkan med idéburen sektor, vilket även är i linje med *Överenskommelse mellan Lunds kommun och idéburen sektor* och dess samverkansplan.

2020-04-29

Diarienummer
KU 2019/0301

Allmänna krav för att kunna vara aktuella för IOP

IOP kan enbart tecknas med juridiska personer som tillhör civilsamhället. De ska ha en verksamhet som inte syftar till vinst för ägare eller medlemmar, utan till allmännyttiga mål såsom ett behov hos brukaren.

Det kan vara ideella föreningar, registrerade trossamfund eller sociala företag med särskild vinstutdelningsbegränsning. Gällande sociala företag krävs en särskild juridisk bedömning i varje enskilt fall avseende möjligheten att vara aktuella för IOP. I övrigt gäller:

- Att det är en demokratiskt uppbyggd organisation med styrelse, stadgar och revisorer,
- Verksamheten ska bedrivas för boende i Lunds kommun.
- Verksamheten ska vara öppen och tillgänglig för brukare året runt.

Kriterier för genomförande av IOP-överenskommelse

Modellen för IOP är framtagen av en intresseorganisation för idéburna aktörer med social inriktning och innefattar åtta kriterier som gäller för alla.

1. Verksamheten sker på initiativ av den idéburna aktören.
2. Verksamheten är ett led i att förverkliga ett politiskt program eller plan, där de idéburna organisationerna särskilt nämns.
3. Verksamheten bidrar till lokal utveckling och delaktighet i samhället.
4. Verksamheten kan inte ses som en del av det normerade föreningsbidraget.
5. Det finns inte en befintlig marknad eller en konkurrenssituation att vårda.
6. Båda parterna är med och finansierar verksamheten; via pengar eller andra insatser.
7. Verksamheten detaljregleras inte från kommunen.
8. Båda parterna önskar och ser en mening i att ha ett annat avtalsförhållande och nära samarbete som inte bygger på marknadsmekanism och kommersiell logik.

Utöver ovan punkter gäller även för kultur- och fritidsnämnden att IOP-överenskommelser ska rymmas inom befintlig budgetram och vara tidsbegränsade.

2020-04-29

Diarienummer
KU 2019/0301

Juridisk bedömning vid överenskommelser

Juridiskt är ett IOP ett civilrättsligt avtal och finns inte nämnd i lagtext. Dock berörs IOP av ett flertal rättsliga förordningar som behöver bedömas var för sig utifrån den verksamhet som IOP-överenskommelsen ska gälla. Det är fullt möjligt för en organisation att få föreningsbidrag, ha ett IOP och ha upphandlade uppdrag från kommunen samtidigt. Om föreningsbidrag eller upphandling är en mer lämpligt avtalsform så ska inte IOP användas. Den juridiska bedömningen ska göras utifrån gällande lagstiftning. Nedan listas kort några förhållningspunkter att ta, särskilt men inte uteslutande, i beaktning, baserat på regeringens vägledning för IOP:

- Ett partnerskap får inte innebära en tilldelning av offentligt kontrakt enligt upphandlingslagstiftningen. Det får inte finnas en kommersiell marknad för den ämnade verksamheten.
- Ett IOP måste vara förenligt med kommunallagen. Exempelvis måste IOP:et röra en fråga som kommunen har hand om och får inte gälla individuellt inriktat stöd till enskilda näringsidkare.
- Ett IOP måste vara förenligt med statsstödsregelverket – verksamheten IOP:et ämnar bedriva ska vara icke-ekonomisk och inte anses påverka handeln mellan medlemsstaterna. Samhandelskriterierna ska tas i beaktning i bedömningen.

Initiativ, handläggning och beslut

Initiativet att starta en process mot ett IOP ska komma från idéburen sektor eller genom dialog mellan offentlig och idéburen sektor angående aktuella samhällsutmaningar. Områden då en IOP-överenskommelse är aktuell för kultur- och fritidsnämnden nämns nedan. När en bedömning om formen IOP är aktuell bör övriga finansieringsformer så som befintliga föreningsbidrag först uteslutas som lämpliga.

Processer som kan leda till tecknande av IOP ska kännetecknas av en öppen dialog. Här bör de dialogforum som etableras i samband med *Överenskommelsen mellan Lunds kommun och idéburen sektor* vara en utgångspunkt, samt de föreningsträffar som regelbundet anordnas på kultur- och fritidsförvaltningen. Ambitionen bör vara att hitta dialogformer som breddar antalet möjliga samverkansparter inom ramen för IOP-överenskommelser.

Handläggningen av en eventuell IOP-överenskommelse sker i nära dialog med aktören eller aktörerna från idéburen sektor och bör göras i samråd med förvaltningens jurist, bidragshandläggare samt sakkunnig inom området IOP-överenskommelsen berör. Samtliga krav och kriterier som nämns ovan ska beaktas i handläggningen.

2020-04-29

Diarienummer
KU 2019/0301

När en första bedömning om att samverkansformen IOP är aktuell ska beslut om att fortsätta processen mot en IOP-överenskommelse förankras med presidiet för kultur- och fritidsnämnden.

När handläggningen av eventuella IOP-överenskommelser är klar är det kultur- och fritidsnämnden som fattar beslut om att teckna IOP-överenskommelse.

Uppföljning och utvärdering

Ingångna IOP-överenskommelser ska följas upp minst årligen. I samband med att en överenskommelse löper ut eller inför en eventuell förlängning bör en mer djupgående utvärdering av samverkansöverenskommelsen genomföras i samarbete med den idéburna aktören.

Områden för IOP-överenskommelser mellan kultur- och fritidsnämnden och idéburen sektor

Verksamheten ska vara ett komplement till kultur- och fritidsförvaltningens insatser och ska drivas i linje med kultur- och fritidsnämndens utvecklingsmål med särskilt fokus på inkludering av barn och vuxna som idag inte deltar i verksamhet. Utöver det ska hänsyn tas till det ungdomspolitiska programmet, det idrottspolitiska programmet, det kulturpolitiska programmet och/eller biblioteksplanen.

Stödmaterial

FORUM Idéburna organisationer med social inriktning, 2020.
"Idéburet offentligt partnerskap" [Hemsida]
<https://www.socialforum.se/om-forum-2/ideburetoffentligt-partnerskap/> 2020-04-15

Kommunfullmäktige, Lunds kommun, 2019. *Överenskommelse mellan Lunds kommun och idéburen sektor*

Regeringskansliet, 2019. *Idéburen välfärd, SOU 2019:56*

Regeringskansliet, 2019. *Idéburet offentligt partnerskap – vägledning, SOU 2019:56*

Socialnämnden, Lunds kommun, 2017. *Tjänsteskrivelse: Förslag till riktlinjer för socialnämnden gällande Idéburet offentligt partnerskap (IOP) (SO 2017/0285)*